

STICHTING GENOOTSCHAP ENGELANDVAARDERS

BESCHERMHEER ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

SPECIALDRUKKERIJ

"GIJ ZIJT DE SCHAKEL TUSSEN HEN, DIE THUIS BLEVEN, EN MIJ"

KONINGIN WILHELMINA

Verschijnt ieder kwartaal

april 1987

"DE SCHAKEL"

(Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders)

april 1987
9e jaargang, no. 33

Ere-voorzitter

H. P. Linthorst Homan   Groteweg 123   8191 JV Wapenveld   05206 - 7 87 48

BESTUUR:

Voorzitter

F. Th. Dijkmeester   Magnolialaan 7   7313 EV Apeldoorn   055 - 55 32 67

Secretaris

H. F. L. Wensink   Mauritskade 41b   2514 HE 's-Gravenhage   070 - 64 25 36

Penningmeester

Fred M. Beukers   Vredenhofweg 56   3062 ES Rotterdam   010 - 452 79 29

Voorzitter Sociale Commissie

S. G. Timmers
Verhoeven   Blvd. Evertsen 58   4382 AE Vlissingen   01184 - 1 03 55

R. A. Grisnigt   Canadalaan 25   4631 NT Hoogerheide   01646 - 34 15

Evenementencommissie

J. A. Bakker   Zeekant 92 G   2586 JB 's-Gravenhage   070 - 54 02 45
J. de Mos   Pr. J. Lelsstraat 36   3151 SJ H.v. Holland   01747 - 21 83

ADRESSENBESTAND

Voor adreswijzigingen of correcties

Mevr. M. E. F. Borel
Rinkes   Hanedoestraat 57   2597 XD 's-Gravenhage   070 - 24 04 47

REDACTIE

Fred M. Beukers   Vredenhofweg 56   3062 ES Rotterdam   010 - 452 79 29

Redactie-assistent

E. C. D. J. de Roever   Knikbloem 36   3068 AD Rotterdam   010 - 421 92 17

St. Gen. E.
Giro : 359500
Bank : 54 55 46 826
ABN-Rotterdam

Het volgende nummer verschijnt in de maand juli 1987.
Gaarne de hiervoor bestemde copy inzenden vóór 1 juni 1987.

TWEEDE VADERLAND

Anglophiel zijn wij Engelandvaarders per definitie allemaal. Engeland is ons tweede vaderland. Graag komen wij er terug. In de oorlogsjaren ging onze belangstelling allerm minst uit naar het Engelse landschap, of naar de mooie steden en dorpen, of naar de indrukwekkende kastelen.

Nu des te meer. Steeds opnieuw treft het ons: wat is Engeland een prachtig land! En hoeveel aanknopingspunten vinden we er met onze persoonlijke oorlogsbelevissen, of met de geschiedenis van ons land.

In Hampshire, niet ver van Southampton, ligt het kasteel Beaulieu Abbey. Er is daar een gedenksteen te vinden met als opschrift:

*Remember before God those men and women of the
European Resistance Movement who were secretly
trained in Beaulieu to fight their lonely battle
against Hitler's Germany and who before entering
Nazi-occupied territory here found some measure of
the peace for which they fought.*

Degenen van ons die daar een stukje van de vrede hebben gevonden waarvoor wij stredden, zullen aan dat kasteel zeker bijzondere herinneringen bewaren.

De steen werd in '69 onthuld door Major-General Sir Colin Gubbins, destijds hoofd van de Special Forces Executive.

Een kasteel dat doet denken aan onze "vaderlandse" geschiedenis is Penshurst Place, bij Tunbridge Wells in Kent. Daar werd in 1554 Sir Philip Sidney geboren. 32 Jaar later raakte hij bij Zutphen gewond in de strijd tegen de Spanjaarden. Terwijl hij van het strijdtoneel werd weggedragen zei hij tegen een gewonde soldaat die hij zag liggen: "Thy necessity is yet greater than mine" en gaf hem zijn waterfles. Enkele dagen later overleed hij aan wondkoorts. In Engeland kent iedereen dat verhaal. Sir Philip bezat alle eigenschappen die aan de ideale Elizabethaanse Engelsman werden toegedacht: eruditie, religiositeit, sportiviteit, wellevendheid, intelligentie, moed. Na zijn studiejaren doorreisde hij als jonge man heel Europa, tot Polen toe. Hij was aanwezig bij de doop van de dochter van Willem van Oranje en Charlotte de Bourbon, genoemd naar Koningin Elizabeth. Er is toen sprake geweest van een huwelijk van Sir Philip met een Prinses van Oranje en zelfs van een benoeming tot Stadhouders van Holland en Zeeland.

In 1585 vergezelde hij zijn oom, de graaf van Leicester, naar de Nederlanden, waar hij zijn eind zou vinden. In Zutphen is een mooi standbeeld voor hem opgericht.

Sir Philip heeft mooie gedichten nagelaten. Enkele regels daaruit:

*It is the temper of the highest hearts
to strive most upward
when they are most burdened.*

Dat hebben wij de Engelsen gedurende de oorlogsjaren zien waarmaken.

De huidige Sidney, die het voor het publiek opengestelde Penshurst Place bewoont, verdiende het Victoria Cross.

Bon sang ne peut mentir, zeggen de Fransen.

F. Th. Dijkmeester

GOUDEN HUWELIJK PRINSES JULIANA EN PRINS BERNHARD —

Op de dag van het Gouden Huwelijksfeest, 7 januari 1987, verzond het bestuur van onze Stichting een telegram luidende:

*Hunne Koninklijke hoogheden Prins Bernhard en Prinses Juliana, Paleis Soestdijk.
Het zij de engelandvaarders vergund Uwe Koninklijke Hoogheden oprecht geluk te
wensen met Uw Gouden Bruiloft.*

*Moge U nog vele jaren in goede gezondheid beschoren zijn. Wij zijn dankbaar voor
de ondervonden belangstelling en het medeleven van onze Beschermheer en hopen
hem tot in lengte van dagen op onze jaarreünies in ons midden te mogen begroeten.
Dijkmeester, voorzitter, Wensink, secretaris.*

Bekend mag worden verondersteld dat de officiële viering van het Gouden Huwelijksfeest zal plaats vinden op 30 april 1987, de Koninginnedag, waarop tevens wordt gevierd de verjaardag van H.M. Koningin Beatrix, de verjaardag van H.K.H. Prinses Juliana en niet te vergeten de verjaardag van Mr. Pieter van Vollenhoven, de echtgenoot van H.K.H. Prinses Margriet.

Een défilé van alle provincies vertegenwoordigende delegaties zal de aanbieding van een Nationaal Geschenk feestelijk begeleiden. Deze delegaties worden samengesteld door de provinciale besturen, en wij hebben de indruk dat landelijke organisaties, zoals de onze, wegens ruimtegebrek, daaraan helaas niet deel kunnen nemen, hetgeen wij betreuren.

Zoals vermeld, er zal een Nationaal Geschenk worden aangeboden aan het Gouden Bruidspaar.

Bankrekening 70.70.70.287 en postgironummer 3650 zijn opengesteld om bijdragen daarop te kunnen storten, met vermelding "Bijdrage Nationaal Geschenk".

Wij hopen dat vele engelandvaarders van deze mogelijkheid gebruik zullen maken om van hun dankbaarheid en genegenheid voor het Gouden Bruidspaar blijk te geven.

Prinses Juliana zal haar deel van dit geschenk besteden aan projecten voor gehandicapten, terwijl Prins Bernhard zijn deel hoofdzakelijk ten goede wil laten komen aan het Panda-Bus-Educatieproject van het Wereld Natuur Fonds.

FMB

REUNIE 1987

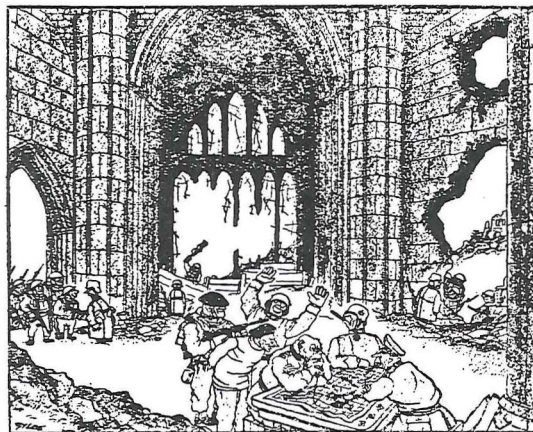
Op Vrijdag 11 september 1987 zal de Mess van de Frederikkazerne te Den Haag wederom gastheer zijn voor onze jaarlijkse reünie.

Ditmaal is de aanvangstijd gesteld op 11 uur v.m.

Verdere details over programma, aanmelding en kosten zullen wij in het juli-nummer van De Schakel publiceren.

Noteer deze datum nu alvast in uw agenda.

De evenementencommissie

Rol de kaart maar op, generaal, ik heb zoo'n idee dat er van die tegenaanval niet veel terecht komt
(Sunday Express)

EREBEGRAAFPLAATS LOENEN

Met de sympathieke medewerking van de Oorlogsgravenstichting zal onderstaande tekst bij het Engelandvaarders paneel in de kapel van de erebegraafplaats worden aangebracht.

Bij onze contacten met de Oorlogsgravenstichting kwam naar voren dat enige toelichting bij het paneel wenselijk was. Vooral bij jongeren schijnt het voor te komen dat het begrip "engelandvaarder" onbekend is.

De tekst luidt:

ENGELANDVAARDERS

Tijdens de tweede wereldoorlog ontsnapten ongeveer 1700 Nederlandse mannen en vrouwen uit bezet gebied om zich te voegen bij de geallieerde strijdkrachten in Engeland.

Het middenpaneel had een ereplaats in het Londense huis van Koningin Wilhelmina. Onder het opschrift "te bestemder plaatse" staan de namen van de Engelandvaarders die in dienst van het Vaderland sneuvelden.

Onder het opschrift "op weg naar de vrijheid" staan de namen van de Engelandvaarders die op weg naar Engeland verongelukten of na arrestatie werden vermoord.

Veel omgekomen Engelandvaarders zullen voor altijd onbekend blijven. Zij stierven in vergetelheid ergens onderweg naar de overkant.

De namen van hen die alsnog zijn opgespoord worden op het wandbord vermeld.

F. Th. D.

UIT DE REGIO

REGIO NOORD

In het vorige nummer van De Schakel werd reeds onze volgende bijeenkomst aangekondigd. Deze zal plaats vinden op

**woensdag 20 mei 1987
van 10.30 tot ca. 16.00 uur
in Overcingel in Assen.**

Het hotel-restaurant Overcingel ligt tegenover het station in de Drentse hoofdstad en beschikt over een eigen parkeerterrein. Mag ik aannemen, dat een nadere schriftelijke "herinnering" ook voor onze regionale leden in den vervolge achterwege mag blijven? Uiteraard zijn belangstellende leden uit andere regio's eveneens welkom.

Gaarne maak ik van de gelegenheid gebruik om nog wat informatie te verstrekken over de binnen gekomen meldingen voor een eventueel te houden reünie van zgn. Zwedengangers onder de Engelandvaarders. Het resultaat van die aanmeldingen kan als volgt worden samengevat;

In totaal waren er 49 personen aangemeld.

Hiervan waren er 37 leden en 12 niet-leden.

Van de 37 leden meldden zich 25 persoonlijk.

12 Andere leden werden slechts "bekend gemaakt" als "eveneens Zwedengangers."

Nog een aantal anderen waren genoemd, die in de oorlog sneuvelden of daarna overleden dan wel in Zweden achterbleven.

Kortom, er is een "voorlopige kern" van 25 engelandvaarders, leden van ons Genootschap en Zwedengangers, die zich zelf hebben gemeld als belangstellenden voor een dergelijke categorale reünie.

Mogelijk dat deze kennisgeving nog een aanzet kan zijn voor andere, als Zwedengangers bekende en onbekende leden om zich eveneens op te geven. Het lijkt wenselijk de grens van belangstellenden (voorlopig) te beperken tot leden en wel tot hen die zich persoonlijk hebben gemeld of zich alsnog zullen melden.

Tenslotte is het wel aardig in dit verband nog te vermelden, dat van dit aantal van 25 er 7 zich hebben opgegeven die in de regio Noord woonachtig zijn; voorts 10 uit andere regio's en de rest uit het buitenland, te weten:

België 1, Engeland 1, Zweden 3, Canada 1 en de U.S.A. 2.

Coen Kleiverda

Alweer een monument, alweer een stichting zullen waarschijnlijk velen onder u verzuchten.

Ditmaal echter een zeer bijzondere vorm van monument. Vandaar dat de aandacht die van ons hiervoor is gevraagd, ook door ons wordt gegeven.

De stijgende belangstelling, die de laatste jaren is waar te nemen voor wat er in die oorlogsjaren leefde toont de behoefte van nu om herinneringen uit die tijd vast te houden. Zo ook van het Kamp Vught. Nu de Molukkers binnenkort vertrekken, het terrein opnieuw wordt ingedeeld en grote verbouwingen plaatsvinden is het dus de hoogste tijd te trachten het nodige te redden. Daartoe is een stichting in het leven geroepen, waarvan de burgemeester van Vught, mr. D. Reitsma voorzitter is. Vice-voorzitter is Peter Molthoff, secretaris Ed Mager, (beide namens de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945), waarnemend-secretaris W. L. M. Burgmans, wethouder van Monumentenzaken en penningmeester drs. A. M. Sengers, oud-bankier. Zij vormen het Dagelijks Bestuur. Dit kan nog worden uitgebreid met personen, die de totstandkoming van het beoogde doel kunnen activeren.

Een groot aantal personen, waaronder Prins Bernhard, heeft zitting genomen in een Comité van Aanbeveling, daarmee uiting gevend aan hun grote betrokkenheid bij de totstandkoming van dit Nationaal Monument.

Gebleken is, dat de meeste behoefte bestaat aan een bezinningscentrum waar getracht zal worden in beeld te brengen wat dictatuur en terrorisme kunnen aanrichten, hoe een maatschappij funktioneert onder de zware druk van een bezetter en hoe men zich het leven in een concentratiekamp moet voorstellen. Om dat doel te bereiken zal naast het nog bestaande Crematorium en de Asput een barak worden gebouwd aan de hand van de originele bouwtekening. Alleen de lengte van de barak staat nog niet vast. De oorspronkelijke indeling met dagverblijf, waslokaal en slaapzaal zullen worden bewaard en daarin zal het bezinningscentrum worden ingedeeld. Dit kan ook worden gebruikt voor bijvoorbeeld herdenkingsdiensten e.d.

Dit gedeelte van het voormalige kamp zal door een bosrand worden verbonden met de Fusilladeplaats (het vorig jaar geadopteerd door de LTS in Vught), alles tezamen vormend het National Monument Kamp Vught.

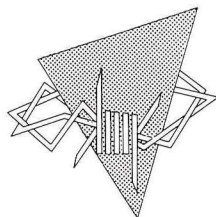
Heel veel van wat uitgebeeld gaat worden ontbreekt echter nog. De Oudheidkamer in Vught en het op het voormalig kampterrein gelegen Geniemuseum beschikken, behalve over een maquette van het kamp en na-oorlogse foto's, over een behoorlijke hoeveelheid origineel kampmateriaal. Maar het is bekend dat bij veel oud-gevangenen uit Vught -en bij hun nabestaanden- nog ontzaglijk veel bruikbaar

materiaal voorhanden moet zijn. Wij doen hierbij een dringend beroep op alle oud-gevangenen om opgave van al die herinneringen, die zij ter beschikking willen stellen van dit bezinningscentrum. Kijk eens bij uw oude spullen, die u al jarenlang heeft bewaard, zonder er een speciale bestemming voor te hebben. Is dit niet de oplossing?

Ook nabestaanden, die nog iets hebben in de hiervoor omschreven geest, roepen wij op dit ter beschikking te stellen van het Bezinningscentrum Nationaal Monument Kamp Vught.

Kan of mag men dit materiaal niet afstaan dan kan het ook in bruikleen worden gegeven. Daarvan wordt een officiële akte opgemaakt, waarvan het duplicaat bij de desbetreffende voorwerpen wordt bewaard. Beide partijen weten zo wat is overeengekomen.

Maar stuur alstublieft voorlopig nog niets in! Alleen opgave per brief van wat ter beschikking gesteld wordt. Het gaat om alles wat op (het leven in) een concentratiekamp betrekking heeft, in hoofdzaak natuurlijk op Vught: kleding en schoeisel - bestek - brieven, gedichten en tekeningen - spelletjes - oproepen om te verschijnen bij politie of rechter - vonnissen en nog veel meer. Ook boeken e.d., die over een en ander handelen zijn welkom. Deze opgaven sturen naar: Secretaris St. Nat. Monument Kamp Vught, Postbus 10.100, 5260 GA Vught.
Nogmaals: zendt nu nog niets in!

Dit is het logo, waaronder de Stichting Nationaal Monument Kamp Vught zich van tijd tot tijd tot u zal wenden. Het is het ontwerp van Gerard Scharff te Vught, die hierbij de volgende omschrijving geeft:

De Driehoek symboliseert de gevangenen, die in een concentratiekamp gekenmerkt werden met een driehoek: voor elke soort een andere kleur. De driehoek die je droeg zei dus wie je was. Een mens was derhalve een driehoek.

De enigszins verwrongen vorm van de driehoek duidt op verzet, op weerstand tegen elke vorm van onderdrukking. In het prikkeldraad links de uiteengetrokken Davidsster, als symbool voor de uiteengescheurde Joodse samenleving. Het Prikkeldraad, waarachter men opgesloten zat, verbindt deze twee symbolen als een teken van lotsverbondenheid.

Wanneer u behoefte voelt om een bijdrage voor het tot stand komen van dit Monument te geven, kunt u gebruik maken van de bankrekening van bovengenoemde Stichting, 22.54.64.640 bij F. van Lanschot Bankiers te Vught (gironummer van de bank is 11.17.570).

FMB

TELEFOONLIJN VOOR OORLOGSGETROFFENEN

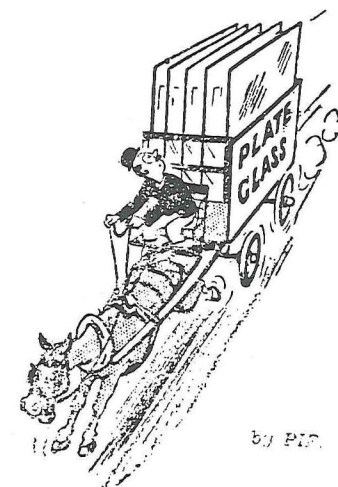
Gaarne geven wij gevolg aan het verzoek om het volgende in De Schakel op te nemen:

Sedert anderhalf jaar funktioneert een "Telefoonlijn voor Oorlogsgetroffenen". Deze telefoonlijn, ondersteund door de Stichting Icod, beoogt geen nieuwe vorm van professionele hulpverlening te zijn, maar wel een gelegenheid voor oorlogsgetroffenen om puur menselijk contact aan te gaan met mede-lotgenoten. Het kan een mogelijkheid zijn om uit het isolement te komen.

Wij zouden het op prijs stellen indien u in het vanwege uw organisatie uitgegeven periodiek het bestaan van deze telefoonlijn zou willen vermelden.

Oorlogsgetroffenen kunnen bellen naar de volgende telefoonnummers:

010 - 4508216
020 - 370869
08370 - 18555
08380 - 34495

Engelandvaarder S. E. Grootkerk, Regba 25223, Mobile post, Asherat, Israël, schrijft ons:

"Ik zoek al enige jaren het gebouw in Toulouse dat onder de naam 'Le Chateau' dienst deed als een tehuis voor Hollandse uitgewekenen en engelandvaarders in de jaren 1940 - 1945. Ik zelf was er in de winter van 1941 - 1942.

Ik ben intussen reeds twee maal in Toulouse geweest maar kon het gebouw, -als het nog bestaat- niet meer vinden, daar ik geen adres bezat en daar de buitenwijken van Toulouse sinds de oorlog zeer veranderd zijn.

Wanneer er lezers van De Schakel, engelandvaarders zijn, die mij aan het toenmalige of tegenwoordige adres van dit gebouw kunnen helpen, zou ik hen zeer erkentelijk zijn.

S.E. Grootkerk

IL N'Y A QU'UN PAS

Van de Pic de la Calabasse naar de Pic d'Aubas.

Van onze 'onbezoldigde' trouwe medewerker uit Vlissingen ontvingen wij volgende sappige bijdrage.

Bijdragen als deze, ter verlevendiging van de Schakel zijn altijd welkom.

Wie volgt het voorbeeld van Sam Timmers Verhoeven?

Op de kaart bekeken volgens vogelvlucht liggen die twee bergtoppen niet eens zo erg ver van elkaar verwijderd.

Ook zelfs in deze tijd met een comfortabele automobiel met 1600 cc motor kom je van de ene naar de andere berg in luttele uren. De eerste top ligt in de Département de l'Ariège aan de Spaanse grens, en die andere tegenover Super Bagnères (boven Lûchon) vormt daar ook een deel van de Frans-Spaanse grens met daarachter het dal van de Spaanse Garonnevallei.

Beide bergtoppen zijn niet eens zo erg hoog, zo rond de 2200 meter hoog, maar wel steil.

Echter in deze tijd kom je er toch wel vrij gemakkelijk langs diverse wandelpaden, zoals de franse serie-wandelkaarten 'les Randonnées de France' in dit geval les 'Randonnées Pyrénéennes' ons dat duidelijk tonen.

Gepasseerde zomer waren we er, eerst bij die malle Calabasse, waar we meenden in een volledig vervallen cabane de plek van de overval door die moffepatrouille van 6 februari 1944 te herkennen.

Door verraad lag die rustig op ons te wachten. Ze hebben overigens heel lang moeten wachten want op die noodlottige dag waren wij met zo'n club van ca. 35 enthousiastelingen minstens 5 uur achter op ons schema. Een nachtelijke loeiende geheimzinnige sneeuwstorm plus spekgladde schoenen, zonder bergzolen, waren daar de oorzaak van. Het was de derde keer na 6 februari 1944 dat ik op die plek des onheils de herinneringen op me liet inwerken. Door geheel andere flora en laag groeisel, en andere bebossing was het landschap duidelijk veranderd.

Ik merkte van mezelf dat ik er aan gewend was geraakt aan die plek, en dat mijn nekharen iets minder overeind kwamen. Maar toch, die afschuwelijke alles overheersende 'Calabasse' raak ik niet meer kwijt.

Niet lang verpozende hadden we 's avonds ontmoetingen met nog een enkele passeur van toentertijd, terwijl een eau de vie plus een geweldige maaltijd in de locale auberge ons weer oppepte.

De volgende dag ging het verder naar het Westen naar Lûchon en toen naar boven naar Superbagnères, net een dag voor de Tour de France. Met de racepet op werden wij voor officials aangezien en hadden wij daarboven het rijk alleen. Zuidwaarts de enorme Maladetta massa, richting oosten de vallei in zag ik ons weer sjouwen, midden in de nacht om vervolgens die andere Pic d'Aubas op te klauteren. Dat was dan terug van weggeweest van 28 maart 1944, toen we meer geluk hadden en daags erna in Viella enige snelheidsrecords sloegen, wegens enige drammerige sinaasappelen, die we niet gewend waren: voorafgegaan dus met spaans voer rijkelijk besprenkeld met olijfolie, die in die tijd beslist echt niet chemisch was.

Hier keek ik terug op een herinnering van inderdaad 42 jaar geleden. Lûchon was uiteraard veel groter geworden, maar de vallei en de betonnen brug waar we onderdoor moesten via een riviertje onder die 'Pont de Ravi' waren allemaal nog precies hetzelfde.

Ik verzeker jullie lieve lezers, deze keer heb ik absoluut geen pas verzet, lekker gewoon ansichtkaarten sturen naar enige EV-broeders van weleer.

Zo zie je maar weer, 'même pas un pas', gewoon een kwestie van leeftijd, terrasjes zitten in het franse zonnetje en genieten en vooral de herinneringen afstandelijk op je in laten werken.

Kom, ik pak maar weer eens een Primeur Beaujolais, en tot schrijvens.

Sam TV

Stichting samenwerkend Verzet 1940-1945

Beschermheer Z.K.H. de Prins der Nederlanden

"DAG VAN HET VERZET" 1987

=====

GENERAAL WINKELMANKAZERNE, TE NUNSPEET

=====

MAANDAG 31 AUGUSTUS

=====

Deze dag heeft een Twents karakter
bij ontvangst dan ook koffie met Krentenwegge

Aanvang 10.00 uur

Optreden van:

de Folkloristische Vereniging "Markelo" met volksdansen
in klederdracht

het Strijkorkest van het Twents conservatorium "Van
Wassenaer Consort" met als solist de 14-jarige Folke Nauta
piano

twee Doedelzakspelers

demonstratie van Twentse Ambachten en natuurlijk

Bernard Drukker bespeelt het Hammondorgel.

Toespraak door de Minister van Welzijn, Volksgezondheid
en Cultuur: Mr.Drs.L.C.Brinkman

- zeer uitgebreide koffietafel welke aan tafel wordt
geserveerd!
- Voor hen die ver van huis zijn is een reispakket beschik-
baar met hartige broodjes en melk, extra kosten f. 2.50

Er zijn voor iedereen zitplaatsen!

Bij de toegangsprijs inbegrepen twee apéritief.

Aanmelden vóór 15 juli uitsluitend door overschrijving van
f. 25.-- per persoon op Girorekening Nr. 51.66.870 of
Bankrekening: Bondsspaarbank Nr. 91.41.30.307 ten name van
Comité Dag van het Verzet, Postbus 157, 8600 AD SNEEK.

Voor reispakket f. 2.50 p.p. extra overmaken!

De toegangskaarten worden U half augustus toegezonden.
In verband met te treffen voorzieningen is aanmelden na
15 augustus niet mogelijk.

Einde reünie 16.30 uur.

.....

K. G. P. (Karel) MICHIENSEN

Wanneer engelandvaarders in het heel verre buitenland wonen, en zo nu en dan een pelgrimstocht naar het vaderland ondernemen, plegen ze wel eens in de handen te vallen van media die geïnteresseerd zijn in de verhalen van weleer.

'Karel' Michielsen is een van die engelandvaarders.

Velen hebben hem op de reünie van Eindhoven en op de 1e Vrijdag bijeenkomsten in de Frederikkazerne wel ontmoet. Zijn verhaal vonden wij in de Leidse Post van 23 juli 1986 en de moeite van het overnemen in de Schakel waard.

Een bezoek dat hij bracht aan het Marinevlieggkamp in Valkenburg, was aanleiding tot het interview dat wij hieronder weergeven.

Het is de moeite waard om niet alleen verhalen over het 'engelandvaren' te horen, maar ook van de belevenissen daarna kennis te nemen.

Eind 1939 pakken donkere wolken samen boven Europa. Korte tijd later barst de bui los. Hitler valt Polen binnen. Enkele maanden later ondergaat Nederland hetzelfde lot. Op 10 mei 1940 landen op verschillende plaatsen in het land Duitse parachutisten. Duitse troepen trekken over de grens. De strijd is kort maar hevig. Enkele dagen later geeft de Nederlandse legerleiding zich over aan de Duitsers.

Voor velen is de oorlog voorbij, en neemt het leven van alledag weer een aanvang. Anderen willen echter blijven strijden voor de vrijheid. Eén van hen was de heer K. G. P. Michielsen, in 1940 als militair ingedeeld bij het Tweede Regiment van de Veldartillerie te Noordwijk. Om de strijd voort te kunnen zetten, besluit hij in juli 1940 met enkele vrienden in een kleine roeiboot naar Engeland te varen.

De eerste poging lukt, een korte tijd later arriveert de heer Michielsen als eerste Engelandvaarder aan de overkant. Vorige week donderdag bezocht de heer Michielsen het marinevlieggkamp Valkenburg. Een weerziens: met oude vrienden en met het marinevlieggbedrijf.

Het is nog vroeg op de zevende juli 1940. Een drietal jongelui is op het strand voor Huis ter Duin druk doende een kleine jol door de branding te brengen. Het lukt, en even later bevindt het drietal zich op open zee. Zij zullen er 68 uur verblijven. Eén van de drie schepelingen was de heer K. G. P. Michielsen, toen 22 jaar oud. Nadat hij in 1939 was gemobiliseerd, werd hij ingedeeld bij het Tweede Regiment van de Veldartillerie en gelegerd te Noordwijk. Als de oorlog uitbreekt wordt het legeronderdeel van de heer Michielsen ingezet bij de herovering van vliegveld Valkenburg. Deze herovering slaagt. Een groot aantal Duitse parachutisten wordt gedood. Maar het succes is van korte duur. Na een korte periode van strijd besluit de Nederlandse legerleiding zich over te geven aan de Duitse bezetter.

De heer Michielsen wilde de strijd echter niet opgeven, en samen met twee vrienden smeedt hij het plan om naar Engeland te vluchten. Reeds snel wordt een boot

---

gevonden. Dagenlang wordt er op het Noordwijkse strand geoefend om door de branding te komen. Er worden kleine tochtjes gemaakt. Zeven juli 1940 neemt de grote tocht een aanvang. Een gevaarlijke tocht.

De heer Michielsen: "We waren met z'n drieën, één moest hopen, een ander zeilen, en de derde was zeeziek." Voor proviand was in ieder geval wel gezorgd. De drie zeelui hadden de beschikking over ..... een kaas, een worst en twee flessen jenever. Vooral de jenever heeft ons het leven gered", aldus de heer Michielsen.

De 12-voets jol dobbert 68 uur op de Noordzee rond, voordat de bemanning door een Engelse mijnenvaarder wordt opgepikt. De drie gevluchte Nederlanders worden in Great Yarmouth aan wal gezet. Er volgt een verhoor van drie dagen. Korte tijd later wordt de heer Michielsen door Koningin Wilhelmina ontvangen.

De heer Michielsen blijkt de eerste echte Engelandvaarder te zijn. De ontvangst bij de Koningin is hartelijk. De heer Michielsen: "Ik heb lang met de Koningin persoonlijk gesproken. We wandelden toen gewoon door een park in Londen."

De wens van de heer Michielsen om de strijd tegen de Duitsers vanuit Engeland voort te zetten gaat niet geheel in vervulling. De heer Michielsen wil voor alles Nederlands militair blijven, en gaat daarom niet naar de RAF. Hij wordt dan ook uitgezonden naar Soerabaja. Aldaar krijgt hij bij de marine een drie maanden durende opleiding als waarnemer. Na de opleiding komt de heer Michielsen begin 1941 terecht in Menado op Celebes. Vanuit deze plaats worden met Dornier 24K-vliegboten de wateren rond Celebes in de gaten gehouden. De heer Michielsen: "Er ging geen schip doorheen zonder dat wij dat meldden aan Soerabaja."

Eén jaar blijft de heer Michielsen op Celebes. Dan gaat hij terug naar Engeland. Aldaar ontmoet hij twee bekende Nederlanders: de heren Van 't Zand en Roelfsema. Even lijkt het erop dat de heer Michielsen als geheim agent naar Nederland terug kan. Maar het lot beslist anders: Indonesië wordt bezet door de Japanners, en de heer Michielsen keert terug naar Indië om daar een inlichtingendienst op te zetten.

Hij komt in dienst bij de Netherlands Forces Intelligence Services (Nefis) en gaat leiding geven aan de zogenaamde parties: groepjes militairen die met onderzeeboten en Catalina vliegtuigen op de kusten van de Indische archipel worden afgezet en in de binnenlanden informatie moeten verzamelen over de Jappen.

Vooral op de dichtbevolkte eilanden hadden de parties echter weinig succes. Van de 105 uitgezonden parties keren er 68 nooit meer terug: omgekomen in de jungle of vermoord door de Japanners. Na terugkeer van de eerste lichting parties wordt de heer Michielsen aangesteld als kontaktpersoon tussen de geheime dienst en de Catalina-vliegboten die de parties uitzetten.

De heer Michielsen zegt daarover: "Als Nefis-officier zorgde je dan voor het plan van de party, voor de uitrusting en de training. Ook deed je de voorverkenning. In feite was je de vader van zo'n party." In Indië maakte de heer Michielsen ook het einde van de oorlog mee.

Na de oorlog werkte de heer Michielsen lange tijd als juridisch medewerker bij de Shell. Hij reisde voor zijn werk de hele wereld af. In 1965 werd hij gepensioneerd, en vestigde hij zich met zijn (Australische) vrouw in Melbourne.

Regelmatig legt de heer Michielsen bezoeken af aan Nederland. Hij praat dan met oude vrienden. Maar ook draagt hij bij aan een belangrijk werk: de geschiedschrijving van de lang vergeten oorlog in Indië.

De heer Michielsen werkte mee aan het boek "Acties in de Archipel", dat kortgeleden verscheen, en leverde een belangrijke bijdrage aan het boek dat dr. L. de Jong momenteel schrijft over Indië in de Tweede Wereldoorlog.

"Het stemt me vaak bitter, als ik aan de oorlog herinnerd wordt", zegt de Engelandvaarder en ex-marineman Michielsen. Toch wil hij de geschiedenis van een té lang vergeten oorlog vastleggen voor het nageslacht.

DE WEDUWE II

Een van de reacties op hetgeen onze voorzitter in het vorige nummer van De Schakel over dit nare onderwerp schreef, willen wij u niet onthouden. Deze engelandvaarder schrijft ons:

Het voortreffelijke artikel van onze voorzitter in "De Schakel" van deze maand betreffende de pensioenkwestie van de "zwarte weduwe" zal ongetwijfeld allen van ons uit het hart zijn gegrepen.

Zijn analyse graaft niet alleen dieper dan de commentaren, die over deze affaire in de pers zijn verschenen, maar hij ontzenuwt op een niet mis te verstane wijze de door onze premier vertolkte mening dat de wet niet "vanwege één vrouw" kan worden gewijzigd.

Ik hoop van harte dat zijn appel op onze regeerders zijn doel niet zal missen.

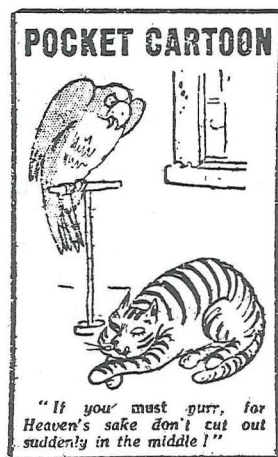

Nadat de tweede golfdag in Hilversum in storm en regen maar in een heel gezellige sfeer heeft plaatsgevonden, is overeengekomen dat de derde keer op

maandag 1 juni 1987

zal worden gespeeld op de Noordwijkse Golfclub. Engelandvaarders die hieraan willen deel nemen worden verzocht zich, onder vermelding van hun handicap, op te geven bij: Kees Bottema

Kapelplein 16
2587 BG Den Haag
070 - 501415

(Daily Express)

Mij is gezegd dat het moeilijk is onderscheid te maken tussen een boomstam en een krokodil
(Daily Mirror)

ONTBOEZEMING UIT AUSTRALIE

Een van onze "ver van ons bed" wonende engelandvaarders begeleidde zijn donatie aan de Stichting met een brief waarin de volgende alinea voorkwam.

Wij willen ook u deelgenoot maken van dit "weerbericht" uit Australië.

Weinig interessants te melden van hier: we hebben de America's Cup verloren en het is een opluchting dat die te-bedrijvigheid achter de rug is. Tot dusver een "zachte" zomer gehad, de socialisten vieren (nog steeds) hoogtij en het land gaat zoetjes-aan naar de verdommenis.

C'est la guerre.....

Zo nu en dan, in een verloren moment, duik ik wel eens in onze archieven, d.w.z. in dozen met het opschrift 'engelandvaarders-archief'. Daaruit haalde ik enige tijd geleden een Leeuwarder Courant van vrijdag 6 december 1974.

Bij velen van ons was dit verhaal, zo gedetailleerd verteld, over een tocht van engelandvaarders, niet bekend.

Wij veronderstellen dat vele van onze lezers het verhaal van deze deels 'onbekende' engelandvaarders ook niet kennen.

De Niet, van der Veen en Woltjer komen voor op de adressenlijst van ons Genootschap, de heren W. A. Giel, E. Klein en W. Keesom komen daar niet op voor.

Wellicht kan dit artikel ertoe bijdragen dat, indien zij nog in leven zijn, ons Genootschap achter hun huidige adres en woonplaats kan komen. Zij horen wel degelijk bij ons gezelschap.

ZES MAN ONTSNAPTEN IN 1941 PER SLOEP UIT BEZET NEDERLAND

Het eigenaardige van het verhaal is, dat het zestal elkaar als geheel nauwelijks goed kende toen de gok gewaagd werd. Eigenlijk was het meer een samengaan van drie koppels, die min of meer toevallig met elkaar in contact kwamen en van meet af aan een heilig vertrouwen in de anderen hadden. Johan de Niet was evenwel de man, die de voorstap nam en als katalisator fungeerde. Hij was hoogstwaarschijnlijk ook degeen, die het beste wist wat het lieve vaderland van het Derde Rijk en het nazidom te verwachten had want - zoals hij vertelt: "Ik heb zowat alle invasies daarvoor meegemaakt: die van Polen, van Tjecho-Slowakije en van Oostenrijk."

Hij werkte voor de Nederlandse regering in Oost-Europa toen het onweer zich aankondigde en hij moest de Duitsers aan de grens met bepaald niet kinderachtige bedragen omkopen toen hij probeerde naar Nederland terug te komen. Laat op de negende mei 1940 kwam hij thuis in Den Haag. Een paar uur later stortten de Duitse legers zich op ons land. En Johan de Niet besloot, dat hij koste wat koste zou ontsnappen.

In de tijd, dat hij in Delft werktuigbouwkunde studeerde, had hij ir. Woltjer leren kennen, in 1941 adjunct-inspecteur van de technische dienst van de Holland Amerika Lijn, evenals De Niet nog vrijgezel en terstond bereid om mee te doen, toen een met De Niet bevriende marine-officier hem hierover polste. De derde man werd de nu 66-jarige Willem Keesom, die in '40 als stuurman bij de KPM voer en net met verlof uit de tropen over was toen Hitler de deur dicht klapte. Voor de Leidenaar Keesom was het een koud kunstje om zijn collega en goede vriend Willem A. Giel uit Den Haag te bereiken en als vierde vluchteling-in-spé helemaal warm voor het plan te krijgen. Want ook Giel had al lang dik genoeg van het leven onder druk van het Herrenvolk en wilde niets liever dan doorvaren voor de goede zaak.

Maar Keesom werd niet geworven door Woltjer, maar door de scheepsbouwer Bothof uit Slikkerveer bij wie De Niet een reddingsloep kocht. Bothof had al gauw door, dat het verhaal over De Niets zeilplannen voor de Kaag of Loosdrecht lariet waren en werd toen deelgenoot van het geheim gemaakt waarna hij uit alle macht ging meehelpen om de sloep zo goed mogelijk uit te rusten. Hij was zeker een van die vele stille steunpilaren aan wie het zestal zijn succes mede te danken heeft gehad.

De KPM'ers betrokken vervolgens de marine-officier Laurens van der Veen uit Den Helder in het complot, thans 65 jaar, die toentertijd geen varende functie meer bekleedde daar hij een ongeneeslijke zwakte had voor zeeziekte. Voor hem bracht de oversteek in het hulkje dus een extra kwelling met zich mee buiten de spanning waarmee uiteraard de andere vijf ook te kampen hadden.

Vijftig procent

Nummer zes was Eddy Klein (64) uit Den Haag met wie Woltjer al eerder in contact kwam door vrienden en die mede-eigenaar was van de electriciteitszaak "Kontakt" (Dit filiaalbedrijf heeft nog steeds zaken in diverse steden in de randstad en wordt thans geleid door een broer van de heer Klein). Tijdens een strandwandeling met een groepje bekenden polste Woltjer voorzichtig of Eddy iets voor een vlucht voelde en ook deze deelde Woltjers opvatting, dat als je vijftig procent kans had om zo'n tocht te overleven je ook vijftig procent kans had in leven te blijven als je afwachtte wat de moffen met je gingen doen en het dus beter was om direct een beslissing te forceren.

Oorspronkelijk zou de Amsterdamse motorenimporteur Harry Joosten ook mee gaan. Hij was een jood en had dus alle redenen om gevaar te duchten. Bij de eerste poging om met de sloep weg te komen -welke door een hardnekkige storing van de buitenboordmotor op niets uit liep- was hij wel aanwezig maar hij was ook de enige getrouwde man van het gezelschap en onder druk van zijn echtgenote besloot hij nadien van de reis af te zien.

Gelukkig overleefde hij de bezetting. "Hij is nog jarenlang voorzitter van de Hiswa geweest", herinneren de vijf zich en noemen herhaaldelijk met veel waardering zijn naam want als Harry Joosten niet voor een goeie binnenboordmotor had gezorgd was de rit misschien niet zo florissant verlopen als het nu gegaan was.

In het voorjaar van 1941 werden de koppen keer op keer bij elkaar gestoken. In die periode van de oorlog was bij nader inzien de allerverschrikkelijkste brand eigenlijk nog niet goed uitgebroken. De Italianen kregen op hun falie van de Grieken,

in Noord-Afrika probeerde generaal Wavell een der eerste opmarsen van de As te stoppen en de zwaarste bombardementen op Groot-Brittannië waren iets geluwd. Alleen de Slag op de Atlantische Oceaan woedde grimmig.

Beurtschip

Maar voorlopig bleven de grote effecten nog uit: de aanval op Rusland, de oorlog in de Pacific en de enorme luchtslagen boven Europees gebied. Ook in ons land had de bezetter de duimschroeven nog slechts losjes aangedraaid. De NSB werd hinderlijk opdringerig onder leiding van een Anton Mussert, die toen nog geloofde in zijn leiderstoekomst, kleine maar prikkelende maatregelen tegen de joden kwamen tot uitvoering en het later zo goed georganiseerde ondergrondse verzet had nog maar een schijntje te betekenen.

Doch al stonden Duitsers en Nederlandse vaderlanders nog niet zo verbeterd en verbitterd tegenover elkaar als in de komende jaren het geval zou worden en al poogden de nazi-vogelaars de Lage Landen nog te paaieren met schone leuzen over lotsverbondenheid op grond van bloed en bodem, toch zou het onjuist zijn te denken, dat een ontsnappingspoging naar het perfide Albion door de bezetter met enige mildheid zou worden opgenomen.

De grote vraag hoe de zes met de sloep buitengaats moesten komen werd opgelost door de toen zestienjarige leerling vierde klasse van de Christelijke HBS te Leiden Kees Hogewoning, een der pupillen aan wie ir. De Niet wiskundeles gaf. Ir. De Niet, die Keesje ook wel eens met bijlessen hielp, had een grote waardering voor het joch en vertelde hem van zijn voornemen om met een stel vrienden naar Engeland te vluchten. Het probleem van het transport van de sloep naar de kust werd door Keesje slagvaardig opgelost: hij opperde, dat dit heel wel kon gebeuren aan boord van het beurtscheepje van zijn oom Ravensbergen uit Rijsburg, die regelmatig diensten voer tussen het Westland en Zeeland en door geen Duitse wachtboot meer werd aangehouden. Als men de reddingsboot nu met dat beurtvaardertje tot in het Spui bracht, bij het Haringvliet, dan was een flink stuk risico al weggenomen.

In beschouwing genomen, dat de ouders van Kees Hogewoning volkomen van de vlucht op de hoogte werden gebracht en zich als uitmuntende Nederlanders direct voor deze zaak inspanden en ook de oom van Kees er alles over te horen kreeg is het wel verwonderlijk, dat tenslotte zoveel mensen van de voorgenomen tocht practisch alles afwisten en dat iedereen er zo uitstekend over zweeg. Er is geen moment geweest waarop verraad dreigde en ook geen ogenblik waarop enige Duitser de kans kreeg een spaak in het wiel te steken.

Lezing op 'Enyshouse'

Afgezien van de tegenslag bij de eerste poging heeft men de zaken vanaf het inladen van de sloep "Keesje" in de Oegstgeestervaart tot de landing op de Engelse kust bij Lowestoft voortreffelijk in de hand gehouden. Dat was ontegenzeggelijk voor een flink part te danken aan de grondige voorbereidingen en de kwaliteiten der deelnemers van wie Giel en Keesom natuurlijk bijna onontbeerlijke figuren waren door hun praktische kennis van de zeevaart.

Hoe ongelooflijk goed de ontsnapping verliep blijkt uit de letterlijk overgenomen aantekeningen van de heer Keesom, welke hij in 1941 maakte kort na zijn aankomst in Engeland waar hij op het buitengoed "Enyshouse" bij Falmouth een lezing hield voor officieren en adelborsten van het Koninklijk Instituut voor de Marine, die tijdelijk dit gebouw bevolkten.

Beschrijving van de tocht per reddingboot vanuit Zuid-Holland van 3 april tot 4 april 1941.

Voorbereiding: Het voornaamste gedeelte van de tocht was de voorbereiding. Oorspronkelijk bedacht door een HBS-jongen van 17 jaar en uitgewerkt door ir. De Niet. Heeft eenige maanden in beslag genomen. 7 Maart werd Keesom via eenige marine officieren van het plan op de hoogte gebracht. 8 Maart verzocht deze Giel mede te doen. Direct bereid. 's Middags bijeenkomst De Niet, Giel, Van der Veen en Keesom. Plan en kaarten bekeken. 10 Maart weder bijeenkomst. Ook ir. Woltjer (HAL) aanwezig. Plan nogmaals bekeken, accoord bevonden. Geld ter tafel gebracht. In de loop der week reddingboot (4.90 m. lang) nabijheid R'dam gekocht. Motor (buitenboord) te Amsterdam gekocht.

17 Maart boot per vrachtauto naar Leiden, hier tevens motor opgeladen en vervolgens naar de Kaag. Hier motor en boot uitgeprobeerd. 19 Maart Keesom en Giel tussen 5 en 9 n.m. boot naar andere plaats gezeild alwaar alle 7 mensen verzameld. 's Avonds 11 uur boot en mensen in beurtschip geladen en 's nachts naar Rotterdam alwaar volgende morgen geschut. 20 Maart: 's Middags 2 uur ter bestemder plaatse. 9.30 n.m. Boot uitgeladen, alles volgens zeemansgebruik gestuwd. 2 Uur trekken, motor niet op gang te krijgen. Teleurstelling.

Zelfde nacht op beurtschipper. Volgende morgen boot bij kennissen ondergebracht en met groepjes naar huis. Alle o.k. en bui afgewacht. 24 Maart opnieuw bijeenkomst. Allen weer iets opgekikkerd, besloten binnenboordmotor in te bouwen. Volgende dagen motor geruild en alles voor inbouw klaar gemaakt. 2 April Ir. De Niet plus twee bootenbouwers naar afvaartplaats alwaar motor geplaatst. 's Avonds bleek schroefas te kort (7 cm). 3 April De Niet zee vroeg per fiets naar Rotterdam. Onderweg nieuwe schroefas besteld. 4 Uur n.m. terug (60 km gefietst). As o.k. Bootenbouwers door De Niet terug gebracht (totaal 80 km).

De aflevering van de sloep "Keesje" werd door ir. De Niet met vooruitziende blik van alle kanten gefotografeerd. Hier een der opnamen met op de voorgrond de heer Giel.

'Hands up'

10 Uur n.m. vertrokken, diepgang voor 50 cm, achter 90 cm. Door Giel alle koersen en afstanden in kaart afgezet. Snelheid boot gecontroleerd door tijd en afstand eerste koers. Na 3-4 uur eenmaal vastgelopen. Woltjer overboord voor afduwen. Motor vol achteruit. Weder vlot. Giel roer en kompas. Keesom kaart en looden. 's Avonds 00.30 buiten. Eerste zee plm. 1 voet water in de boot. Motor stop. Zeil op. Ir. De Niet buitengewoon zeeziek doch na plm. 1 uur motor weder draaiende. Vrij koud weer. Wind Zuid later Z.W. kracht 5. Koers plm. 280 gr., later in verband zeegang 290 gr. Motor plm. halve vermogen, goed loopend. Voortdurend buiswater binnen. Daglicht, buiskap op waardoor water overnemen enigszins verbeterend doch wind en zee toenemend.

's Middags 5.30 Engelsche kust in zicht. 6.30 Engelsche vrachtboot gepaaid, kregen koers en afstand Lowestoft. Dit nog te bereiken voor donker. Echter weder motorpech en door koude handen pas na 1 uur weder o.k. Intusschen donker geworden en niet Lowestoft verkend. Daarom na gehouden scheepsraad besloten de kust zoo dicht mogelijk te benaderen. Blauwlicht aangestoken en blazen op de misthoorn. Na eenige tijd antwoord en boot kwam op de beach.

Eerst "Hands up" doch na eenige minuten o.k. In kampement Engelschen zeer gastvrij onthaald en drooge kleeven aan. Later overgebracht naar politiebureau en om plm. 4.30 's morgens naar kooi. Volgende dag naar Londen."

Wordt vervolgd in de volgende Schakel.

In verband met de belangstelling welke er bestaat van en voor deze categorie engelandvaarders en hun "reis-ervaringen" destijds, is het misschien wel interessant om in De Schakel onder genoemde "kop" een rubriek te openen met korte incidentele informaties van Zweden-gangers in de vorm van "Wist U dat .....?"

Zodanige informaties zouden dan door belanghebbenden zelf kunnen worden ingezonden bij de redactie van dit blad, uiteraard met vermelding van hun naam. Ondergetekende is echter ook bereid om als "centrale post" te fungeren en het ingezonden informatie-materiaal te verzamelen teneinde daaruit een selectie te maken voor deze rubriek. Uiteraard zal bij het noemen van namen de nodige discretie in acht worden genomen, zodat de belangen van betrokkenen daarbij niet worden geschaad. Daarentegen mag worden aangenomen, dat informatie betreffende de eigen persoon in De Schakel "bezien in het licht van die openbaarheid" de privacy als regel niet zal schaden. Tenslotte heeft de redactie nog altijd het laatste woord.

Theo Thijssenstraat 1
9301 HV Roden

Coen Kleiverda

WEER EEN BEETJE NOSTALGIE .....

Wij bladerden in het nummer van 12 mei 1945, het eerste nummer dat verscheen na de algehele bevrijding van ons vaderland. Nog even in de sfeer van toen, in Londen!

VRIJBUITER'S

* *Vrijheden en Blijheden* *

★ DE MAECENAS

"A.H. MENEER Vrijbuiters, komt U binnen, gaat U zitten, sigaar? Nee? Niet rooker, wel-wel, nou ik ben er niet vies van, hahaha, een goede Hollandische sigaar, hier wel, duur, maar ja. Ja, spannend meneer Vrijbuiters, spannend. Wat kunnen we doen, afwachten, maar wat ik zeggen wou, weet U, we hadden gedacht, dat wil zeggen het comité, maar het was mijn idee, rookt U werkelijk niet, nee? Heerlijk voorjaars-weertje, niet? Wat koud misschien, ja, dat is waar, ik merk dat zoo niet, ik ga altijd met de wagen naar kantoor, ik krijg gelukkig nog wat benzine, voor de nationale zaak, en daar wou ik het juist over hebben. Dikmans, onze penningmeester, die had vroeger een kunstzaak, een eerste klas man, een erge zeur, dat geef ik toe, maar enfin, Dikmans die had het idee om een koor te laten zingen op V.E.-day, wacht U even, dat 's goed, dat ik er aan denk, neemt U me niet kwalijk, even mijn secretaresse beken, mag ik? Hallo, is that you, Pauline? Damn it, I want to speak to Pauline. Listen,

please, don't forget and bring me two pairs of socks but nice silk ones, alright; wat ik zeggen wou, meneer Vrijbuiters, oh ja, een dameskoor, zijn vrouw dirigeert het en dan hadden we ook aan de radio gedacht, maar dat is van later zorg, maar in ieder geval hier, voor de autoriteiten en wat Engelse vrienden, maar wat moesten ze zingen? En toen dacht ik in eens aan U. Ik zeg: denk eens even aan die Vrijsnuiters, ik noem U altijd Vrijsnuiters, ik geef alle mensen altijd bijnamen, Dikmans noem ik Vetmans, ik zeg: denk eens aan die Vrijsnuiters. En Dikmans meteen enthousiast en mevrouw Korrelaar ook en ze kan mevrouw Dikmans niet uitstaan en nou hadden we gedacht, kunt U geen Victorie-lied componeeren, anders neemt U een oude wijs en . . . ja, weet U maar niet zoo verbaasd, ik ben zelf ook nog een oude rijmelaar, haha, hier, ik had wat opgeschreven, nee leest U het gerust:

*'Wij zingen alleen saam
vereend
Ter gelegenheid der over-
winning
Nu komt de oorlog aan zijn
eind
De menscheid tot be-
zinning.'*

Ik weet, dat 't niet heelemaal goed is, maar U kunt er iets van

maken, ik ben niet een van die mensen, die er op staan, dat er geen letter aan veranderd wordt. U moogt het gerust gebruiken, ik wil er mijn naam niet eens bijhebben. Nou is het eenig, het comité kan niet veel betalen maar ik zei direct: zoo is die niet, die Vrijsnuiters wil er niets aan verdienen, het is allemaal voor de nationale zaak, wij zitten allemaal in het comité voor het goede doel. En er komen toch al zoo veel kosten op, voor de cocktailparty en het strikje en de rozen voor de dames en het drukken van de programmas en het koor, dat zijn onkosten vergoed krijgt en ik verzeker U, dertig dames, daar komt wat bij kijken. Nou, ik krijg iemand belangrijks bij me, ik moet U helaas de deur uitgooien, dan hoor ik wel gauw van U, belt U m'n secretaresse op als U een afspraak wilt maken. Wij rekenen op U en bij voorbaat bedankt. Tot ziens, je komt er wel uit. Adieu."

In The Netherlands House (67)

"Het doet er niet toe, of je z'n naam niet kunt onthouden. Je zegt toch gewoon 'Excellentie'."

"Laat U dat gewichtige 'Excellentie' nou achterwege. Noemt U me gewoon bij m'n naam."

"Met die tijdelijke gemeenteraden krijg je meteen alweer het gezeur met de politiek."

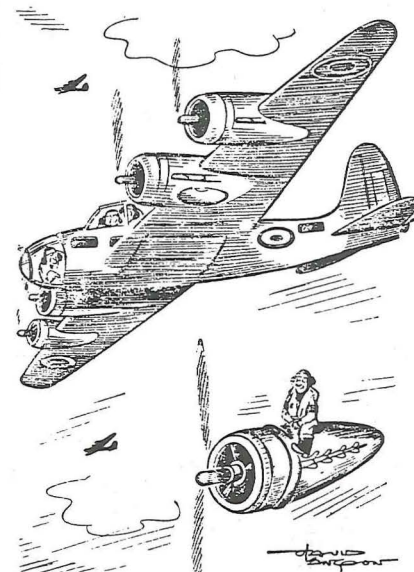
"Nee, de zetel van het M.G. in Nederland is geheim. Dat was noodig voor de veiligheid."

"Nou kerel, het ga je goed."

"Ja, ik heb ook genoeg van je."

"Als je het mij vraagt, heeft Himmler gewoon Hitler z'n intuïtie ingeslagen."

"Als je het mij vraagt, probeert hij Führer van Japan te worden."

Kijk, daar sukkelde die Simkins weer op een motor terug (Lilliput)

ADRESSENBESTAND Stichting Genootschap Engelandvaarders.

Aanvulling no. 5 per 15 februari 1987 toe te voegen aan de
adressenlijst van de "Schakel" no. 28 van december 1985.

OVERLEDEN

Th. M. Daalhuizen	Lawrenceburgh, USA
L. J. de Ru	Noordwijk
B. H. Sajet	Amsterdam
S. Sjoerdsma	Bathmen
A. H. Veder	Amsterdam

AANVULLINGEN EN WIJZIGINGEN

Aalst, T. A. P. van	Herman Gorterlaan 99	5644 SG	Eindhoven
Brackel, F. J. G.	Postbus 129	5050 AC	Goirle
Citroen, J.	Kromme Englaan 1	1404 BV	Bussum
Ditmar, B. E. van	Los Pinos, La Esparra 15		
	Riu Darenas		Gerona, Spanje
Draaijer, J.	J. Kazernelaan 4b	6711 RL	Ede
Gimbrère, L. J.	Hardingway 46	CB43RR	Cambridge, Verenigd Koninkrijk
Goslinga-Hak, Mevr. T.	Huize Lindendael, Koepoortsweg 35,5	1624 AB	Hoorn
Jong, P. de	RR3 Guelph Line	LOP 1BO ONT.	Campbelleville, Canada
Levie, H.	Flat 1, Hanenestreet 4		St. Heliers, Auckland
Linzl, J.	"Firlands", Glengarriff		Nieuw-Zeeland
Sanders, M.	Route de Gy		Co Cork, Ierland
			Genève, Zwitserland
Ven, A. J. M. van de	C108 Tiki Drive 500	R2 TX77551	Galveston, USA

CORRECTIES

Goedhart, R. moet zijn: Darlington road 2/136

Spoke, C. moet zijn: V1B 1WG Vernon

Wansink, J. B. J. moet zijn: T2W 5L4

Wie kan ons helpen aan het adres van ondergenoemde Engelandvaarders.

Adres (met laatste ons bekende woonplaats) **thans onbekend:**

Driel, J. W. van	Amstelveen?
Hazelzet, G. A. M.	Monaco?
Meynderts, F. E.	Harderwijk?

ADRESWIJZIGINGEN OF CORRECTIES GAARNE AAN:

Mevr. M. E. F. Borel Rinkes	Hanedoesstraat 57 2597 XD 's-Gravenhage Tel. 070-240447